

**Stanowisko Zarządu
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 24 kwietnia 2020 r.**

w sprawie: zniesienia obowiązku realizacji budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu, określonego w art. 5a ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz obowiązku uwzględnienia w uchwale budżetowej na 2021 r. zadań budżetu obywatelskiego

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów apeluje o zniesienie obowiązku przeprowadzenia w bieżącym roku budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu, określonego w art. 5a ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – dalej u.s.g. (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz obowiązku uwzględnienia w uchwale budżetowej na 2021 r. zadań budżetu obywatelskiego.

W warunkach epidemii, spowodowanej rozprzestrzeniającym się wirusem SARS-CoV-2 wywołującym chorobę COVID-19, prawidłowa realizacja budżetu obywatelskiego, stanowiącego szczególną formę konsultacji społecznych, jest w znacznym stopniu utrudniona, a w przypadku niektórych samorządów wręcz niemożliwa.

Pragniemy zwrócić uwagę na podstawowe problemy, które w naszym odczuciu są kluczowe w kontekście podjęcia decyzji o zniesieniu obowiązku przeprowadzenia w bieżącym roku, budżetu obywatelskiego:

- 1) w przypadku samorządów, w których nie została jeszcze podjęta uchwała określająca zasady realizacji budżetu obywatelskiego, procedowanie tegoż aktu jest obecnie znacznie utrudnione;
- 2) urzędy gmin i miast zostały w dużej mierze zamknięte dla klientów, co uniemożliwia wnioskodawcom kontakt osobisty z urzędnikami. Dla mieszkańców złożenie wniosku do budżetu obywatelskiego często wiąże się z osobistą wizytą w poszczególnych komórkach organizacyjnych magistratu, w celu zebrania informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia projektu i jego konsultacji ze specjalistami;
- 3) z uwagi na konieczność zachowania izolacji, niewskazany jest osobisty kontakt wnioskodawców z mieszkańcami miasta, w celu uzyskania wymaganej przepisami prawa ilości głosów popierających projekt budżetu obywatelskiego (konieczność zebrania podpisów wynika z art. 5a ust. 7 pkt 2 u.s.g.);

- 4) w znaczny sposób ograniczone są możliwości agitacji - mieszkańcy pozbawieni są możliwości promowania swoich pomysłów w sposób bezpośredni (np. podczas festynów, spotkań dzielnicowych, promocji door-to-door), co szczególnie ogranicza możliwości dotarcia do osób, które nie są aktywne na portalach społecznościowych;
- 5) przeprowadzenie głosowania w formie tradycyjnej (w wyznaczonych do tego miejscach przy pomocy papierowych kart do głosowania) wiąże się z dużym ryzykiem rozprzestrzeniania się pandemii. Mieszkańcy będą gromadzić się w wyznaczonych miejscach, chcąc oddać swój głos, narażając tym samym siebie i pracowników obsługujących głosowanie na zakażenie. Przeprowadzenie głosowania wyłącznie w formie elektronicznej pozbawi natomiast możliwości oddania głosu osoby nieposiadające dostępu do internetu. Należy zwrócić uwagę również na fakt, iż w wielu przypadkach głosowanie tradycyjne odbywało się dotychczas w lokalach miejskich jednostek organizacyjnych lub samorządowych instytucji kultury, które obecnie są zamknięte i nie wiadomo, kiedy zaczną normalnie funkcjonować;
- 6) budżet obywatelski jest procesem wielomiesięcznym, dlatego ewentualne przesunięcie go na późniejszy termin może spowodować, że jego realizacja w ciągu roku budżetowego nie będzie możliwa, a tym samym zadanie ustawowe nie zostanie wykonane.

Poza wskazanymi trudnościami organizacyjnymi, związanymi z realizacją budżetu obywatelskiego, zwracamy uwagę na fakt, iż obecnie samorzady ponoszą wysokie koszty ekonomiczne i społeczne związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się koronawirusa. Nieprzewidziane wydatki w połączeniu z trudną sytuacją finansową samorządów wynikającą przede wszystkim z obniżenia z 18% do 17% stawki podatku PIT i zwolnienia z podatku osób do 26. roku życia, mogą doprowadzić do utraty płynności finansowej. Tym bardziej, że już teraz widoczne są niższe od spodziewanych wpływy do samorządowych budżetów.

Po ustaniu pandemii wiele samorządów prawdopodobnie znajdzie się w trudnej sytuacji finansowej, dlatego wy gospodarowanie w przyszłorocznych budżetach miast środków na projekty budżetu obywatelskiego (w przypadku miasta na prawach powiatu obligatoryjnie co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu - art. 5a ust. 5 u.s.g.) może okazać się wręcz niewykonalne.

Biorąc pod uwagę, iż zagrożona może zostać realizacja podstawowych zadań samorządów i rozpoczętych inwestycji, zasadnym wydaje się odstępianie od obowiązku uwzględnienia w uchwale budżetowej na 2021 r. zadań budżetu obywatelskiego.

W związku z powyższym Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, reprezentującego 140 jednostek samorządu lokalnego z obszaru województwa śląskiego, apeluje o zniesienie obowiązku przeprowadzenia w bieżącym roku budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu oraz obowiązku uwzględnienia w uchwale budżetowej na 2021 r. zadań budżetu obywatelskiego.

Piotr Kuczera
Przewodniczący
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów